

Kattengedrag en communicatie

Tekst en foto's: Marijke Faber

In de vorige uitgave van Noorderlicht heb ik u meegenomen in de wereld van het kattenterritorium. Deze aflevering gaat over communicatie. Mensen communiceren verbaal en non-verbaal. Katten ook wel, maar daarnaast hebben katten nog veel meer mogelijkheden. Hoewel ze geen woorden tot hun beschikking hebben, vertellen katten heel veel over zichzelf, over elkaar en over hun verzorgers. Veel gedragsproblemen worden veroorzaakt doordat wij onze huisdieren niet begrijpen.

Katten zullen nooit leren praten, maar wij kunnen wel proberen om de communicatie bij katten beter te begrijpen. Ik hoop dat deze aflevering u helpt om uw kat beter te verstaan.

GELUIDEN

Sommige mensen voeren eindeloze gesprekken met hun kat. Natuurlijk verstaat een kat er geen woord van, maar ze zijn dol op de aandacht. Katten zijn wel gevoelig voor de toon. Mensen, die een enigszins hoge stem opzetten, zullen bij katten meer succes hebben, dan een zware bas. Een lage toon of een zware stem boezemen de meeste katten angst in en de kans is groot, dat ze de benen nemen. Mensen, die hun stem verhogen (je komt het ook tegen als mensen tegen een baby praten) zullen vaak zeggen: "mijn kat verstaat alles" of zelfs: "hij praat terug". Dit verschijnsel kun je scharen onder "Antropomorfisme". Dit is een duur woord voor het toedichten van menselijke eigenschappen aan dieren. Natuurlijk miauwen katten, maar bedenk wel, dat ze in principe alleen miauwen tegen mensen. Een wilde kat is namelijk veel te bang, dat hij de aandacht trekt van grotere roofdieren en zal alleen miauwen bij plotselinge pijn. Gesocialiseerde huiskatten hebben al vroeg geleerd, dat miauwen tegen mensen succesvol is. Miauwen levert namelijk wat lekkers op of je wordt heerlijk geknuffeld. Ook katten zijn dol op aandacht.

Onderling communiceren katten heel anders. Ze maken gebruik van hele andere geluiden dan miauwen. Ze grommen en blazen als ze een andere kat of mens willen afschrikken. Ze spinnen als ze genieten of pijn hebben, waarbij ze zichzelf proberen gerust te stellen of ze schreeuwen bij plotselinge pijn of na een dekking. Voor de normale communicatie maken ze voor hun onderlinge contacten veel meer gebruik van geuren, visuele signalen en vooral van feromonen.

FEROMONEN

Feromonen zijn een beetje vette substantie, die afgescheiden wordt door klieren. Deze klieren bevinden zich op verschillende plekken op het lichaam van de kat. Op

de bijgaande afbeelding ziet u de plaatsen waar deze klieren zich bevinden. De feromonen zijn uitermate belangrijk voor katten. Zij nemen feromonen waar met het orgaan van Jacobson, dat zich in een ruimte tussen keel en neusholte bevindt (bij ons, mensen, is dit inmiddels zo onderontwikkeld, dat wij geen feromonen kunnen waarnemen). Voor katten zijn feromonen essentieel. Zij laten hiermee weten wat tot hun territorium behoort, wat zij als hun eigendom beschouwen en of ze in de stemming zijn voor een dekking. Een kat, die zo schattig kopjes geeft tegen uw benen, doet dit niet uit liefde, maar om feromonen af te zetten, zodat iedereen weet, dat u zijn eigendom bent. Feromonen vertellen een kat ook dat hij thuis is en dat er niets is om bang voor te zijn. Feliway is een synthetisch feromoon, dat in sommige situaties ingezet kan worden, om een angstige kat gerust te stellen. Het is aan katten goed te zien, wanneer ze feromonen waarnemen. Katten houden hun bek een beetje geopend, zodat het orgaan van Jacobson goed bereikbaar is. Vaak hebben katten hun ogen gesloten of hebben een zeer geconcentreerde blik. Dit heet: flemen.

GEUREN

Een kat ruikt veel beter dan wij. Niet zo goed overigens als een hond, maar desalniettemin is de reuk heel belangrijk voor een kat. Een kat ruikt zijn eten voordat hij het proeft. Een kat, die zijn eten niet kan ruiken, zal ook niet eten. Maar reuk is voor nog veel meer zaken van belang. Als een kat aan een mede-kat wil vertellen wat er allemaal tot zijn territorium behoort, zal hij dit markeren met urine. Elke andere kat kan aan de urine ruiken, aan wie deze toebehoort of het een poes of een kater is en of een poes wellicht krols is. Als een kat urine ruikt en hij is het oneens met het feit,

dat een andere kat dit claimt als zijn territorium, dan zal hij zijn urine eroverheen sproeien. Dit kan trouwens binnen net zo makkelijk gebeuren als buiten. Alleen buiten hebben we er meestal geen last van, terwijl we katten die in huis sproeien, als een groot probleem ervaren.

Ook als mensen slechts één kat als huisgenoot hebben, kan hun kat fanatiek bij de voordeur sproeien. Meestal wordt dit veroorzaakt, doordat de buurkatten de voorgevel als hun territorium beschouwen en dit kenbaar maken door hun geur erop aan te brengen. Hun binnenkat met zijn scherpe neus, zal het hier meestal volstrekt niet mee eens zijn en zal sproeien om aan te geven, dat hij toch echt de baas in dit territorium is.

Hoewel het heel moeilijk zal zijn, om dit te doorbreken, is het wel mogelijk. Als het mogelijk is om de buitengevel vrij te houden van urinegeur van andere katten, zal uw binnenkat veel minder sproeien.

Schoonmaken kan het beste met Biotex Groen of afwasmiddel. Het is namelijk belangrijk om de eiwitten, die verantwoordelijk zijn voor deze geur, af te breken.

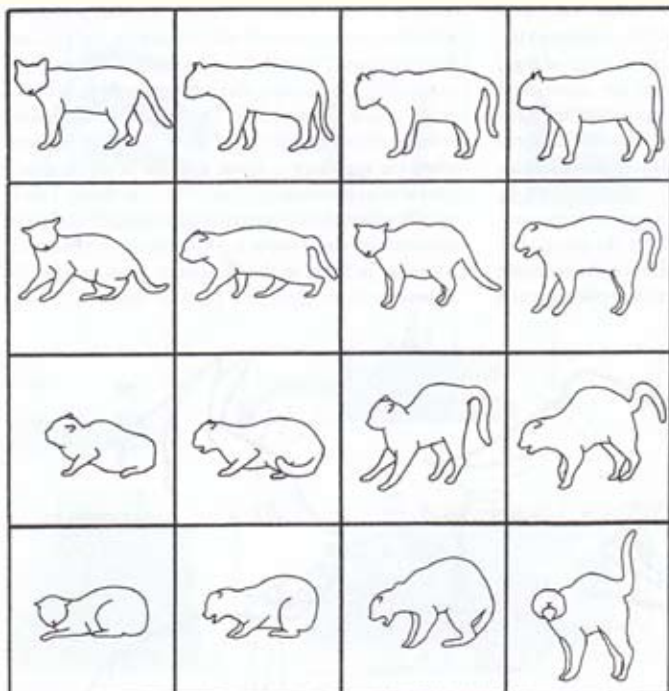
VISUELE SIGNALLEN

Visuele signalen zijn heel belangrijk voor de communicatie tussen katten. Als een kat met zijn nagels aan een boom (of aan uw bankstel) krabt, dan zet hij niet alleen zijn feromonen af, maar hij laat door het krabben zien, dat het "zijn" boom is. Een andere kat, die dit niet ziet gebeuren, zal wellicht later wel de krabsporen op de stam zien, die in combinatie met de geur, hetzelfde signaal afgeven.

Met zijn houding vertelt een kat aan elke kijker hoe zijn stemming is.

Elke kat die één van de houdingen uit het overzicht uit *The Domestic Cat* ziet, weet of deze kat bang of ontspannen is of op het punt van aanvallen staat.

Links boven ziet u de meest ontspannen houding van een kat, links beneden de meest bange kat en rechts beneden de meest agressieve houding.

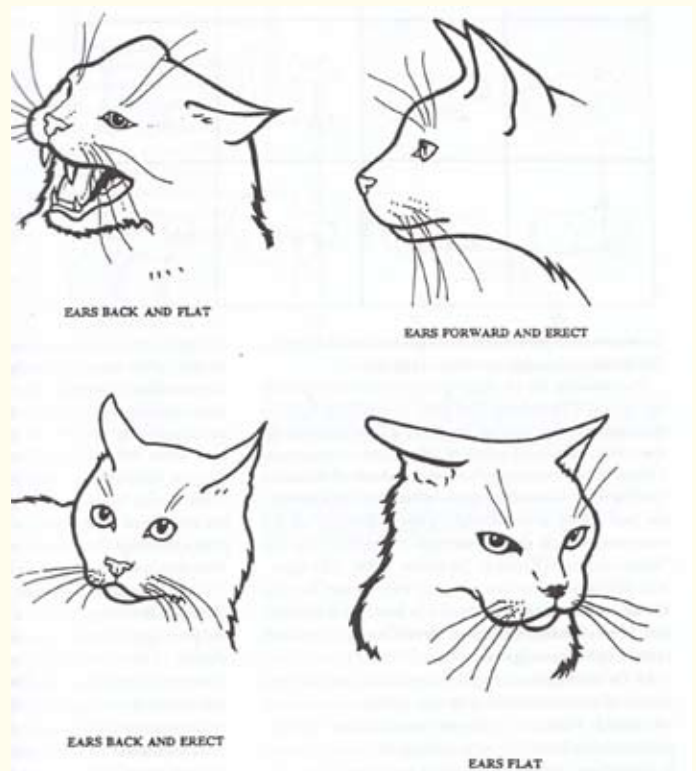

Katten zullen zich niet prettig voelen als ze worden aangestaard door vreemde mensen, maar mensen, die katten niet aankijken of langzaam met hun ogen knipperen, zullen voor katten geen bedreiging vormen, waardoor ze onmiddellijk aantrekkelijk worden.

Op dezelfde manier als een kat naar ons kijkt, kunt u ook naar uw katten kijken. Een kat die zijn ogen sluit of met zijn ogen knippert, voelt zich op zijn gemak. Een kat die u aanstaart, zit vol wantrouwen. Oppassen geblazen dus.

In het boek: *The Domestic Cat* staat niet alleen een prachtig overzicht van de houdingen van een kat, waar wij en andere katten veel van de stemming van een kat kunnen aflezen; het plaatje met de stand van de oren vertelt ook veel.

Een kat die volkomen ontspannen is, kun je herkennen aan zijn ogen, oren en snorharen. De oren staan rechtop en naar voren. Zijn ogen zijn normaal met de zo herkenbare kattenpupil en zijn snorharen wijzen naar voren.

Een kat die angstig is, zal zijn oren draaien. Een agressieve kat zal zijn oren bijna plat op zijn kop leggen. Veel agressie komt voort uit angst en dat is bij een kat herkenbaar, omdat hij zijn oren zowel plat als gedraaid heeft.

Andere katten herkennen dit natuurlijk onmiddellijk en zullen wel uitkijken om zo'n kat nog verder te tergen (of ze moeten zeker weten, dat ze een gevecht zullen winnen). Een kat legt zijn oren overigens plat, omdat ze dan minder kwetsbaar zijn bij gevechten.

Hopelijk helpt dit artikel u om uw kat beter te begrijpen. In het volgende Noorderlicht neem ik u mee in de wereld van de stress. ☺